

עם "הפדגוג":

באוסטריה-הונגריה:

לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה: 3.90 קראנען.

ברוסיה:

לשנה: 6 רויב, לחצי שנה: 3 רויב, לרבע שנה: 1.50.

בשאר ארצות:

באשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 12 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פֿרנק, בער חליף האדריסה 20 קאפ, מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה/ 15 ק'.

תנאי החתימה.

באוסטריה-הונגריה:

לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה:

לשנה: 4 רויב, לחצי שנה: 2 רויב, לרבע שנה: 1 רויב.

בשאר ארצות:

באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פֿרנק, מחיר כל נומר 10 קאפ, 25 העללער.

Krakau, 14 Januar (1 Januar) 1903.

גליון יב.

קרבקוי יום ד', ט"ז טבת תרס"ג.

התקן: ממראות החרף (שיר), יצחק י. קצנלסון. — לתולדותי, חמדה בן-יהודה. — המדה בן-יהודה (תמונה). — הלוי (ספור), מרדכי בן הלל הכהן. — השעה (שיר), שמואל בן ציון. — החטה (שיחה מרעית), יהודה נרוזובסקי. — אחר העבודה (ציור), ג. טשורני. — חדשות. — חליפות מכתבים בין קוראי "העולם קטן". — פתגמים, אפרים פוקסון. — חידה י. מיוחס. — מודעות.

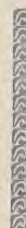
הנני מתכבדים להזכיר את מנויי "העולם קטן", כי הגליון 13 הוא האחרון לרבע הזה, ואלה שחתמו רק לרבע שנה יואילו להודרו ולחדש חתימתם, לכל תהיה הפסקה במשלוח הגליונות אליהם. המחדשים את חתימתם יואילו לשלוח אלינו את האדריסה הנדפסת שלהם או להודיענו את המספר שעל אדריסתם בדיוק.

ה מ ו " ל.

ממראות החרף.

פ פ פ

וכנער שזקב מחלל הוא
בחליל געלם: זוזו זוזו!
גרנע יאלם דם;
רנע יצבר מן קרחוב
ערמות שלג דק, לרב
ומסערן ברם.

האזיר קר, האזיר צה
ושלג גפה, שלג בד
שטוח על קרחוב;
רום חזק, רום שם
הזמה, קורא בקול רם:
"הו, מהרשוב, מהרשוב!"

אך ביום אחד נשבר הקרח מעל לבי וחרגשתי
פתאום. כי צר לי המקום שם בארץ נכר יד. ארץ
קרה...

ובשעה שכל הצפרים שבו מאחרי תים, עמתי אני
רחוק, רחוק...

"למקום הארזים והגלים ישקו

וגלי בגידן בשטח יצקו..."

המדה בן-יהודה.

לפנים הייתי מכוננת הנלות, ושבתי ברוסיה הקרה.
ששם נקפא לבי שנה - שנה. התכסהה קרח עבה ונהפך
לגליד! כלום עד שלא נדעתי עוד לאהב את עמי האמלל,
לא ספצתי ללמד את שפתו היפה ולא זכרתי את ארצי
ארץ ישראל היפה והטובה.

(1) נור קרח.

המדה בן-יהודה.

הַלְוִיָּה.

(ספור).

— היום? איך צדקתם?

— לא אנחנו צדקנו את הצפור, אף המשרתת; היא פתחה בבקר את החלון אשר בחדר האורחים ותעף הצפור אל החדר. אז מהרה המשרתת ותסגור את החלון ותקרא אלינו לראות את הצפור. כלנו מהרנו רצנו אל החדר, והנה אמת הדבר: צפור קטנה חיה מעופפת על פני כל החדר, ותעף גם אל תדר האכל. רדפנו אחרי הצפור גם אל החדר הריא, וגם דוד וגם שמעון תקשן מהרנו לרדת מעל מטותיהם, וערומים, ויחפים באו אל תדר האכל, ויורצו לראות את הצפור בעופפתה. הצפור התנצבה על ראש הארון ותבט אלינו, ונתן לפנינו אכל על השלחן, אף לא ירדה מעל הארון, כי יראה מפנינו. ואולם כאשר יצאנו כלנו מן החדר ירדה הצפור על השלחן, ואנחנו ראינו אותה מרחוק מלפפת בחרטומה פתותי לחם, וגם מים שותה מן הקערה.

— החדר, הלל? — אמר שמואל — הנה לי כלוב; נשים אפוא את הצפור בכלובי, והיתה הצפור לשנינו. — ובביתך יעמד הכלוב עם הצפור? — קרא הלל בשארה. — תודה לך! — הוסיף בלצון.

— לא יעמד הכלוב בביתך, אף שנינו נכלכל אותה, נאכילה לחם ונשקה אותה יום יום מים. — אמר שמואל. — המשרתת אמרה, כי הצפורים לא תאכלנה לחם רק ורעונים — השמיע הלל.

— אם כן — ענה שמואל — נשיג ורעונים.

— שמעו! — קרא יעקב — בחנות אמי יש ורעונים הרבה; אנכי אבקש מאת אמי ורעונים ואתן לכם, ולי גם לי יהיה חלק בצפור, המוב?

— טוב! — קרא שמואל בשמחה.

— לא! — אמר הלל — לא לשלשתינו לבה, אף גם לאחיותי ולאמי הקטנים.

— טוב! — ענו שמואל ויעקב.

א.

הלל היה מן הילדים אשר השתדלו לבוא אל החדר מן הראשונים, עוד בטרם התאספו המורים ועוד טרם החלו הלימודים. הוא היה קם בבקר השכם בשעת אחת, עם אחיותיו הגדולות, לבש את בגדיו ויתרחק, ויאכל את הענילים המשוחרים חמאה, וישת את כוס המה או את כוס החלב אשר נתנו לפניו, ויצא יחד עם אחיותיו ללכת אל בתי הספר. הן האחיות הלכו להן אל הגמניה, והוא הלך לדרכו אל בית-ספרו. אל החדר המתקן, במקום אשר ילמדוהו עברית בעברית.

ובכוא הלל אל החדר בבר מצא שם ילדים אחדים, שמעון סיקון — לא שמעון של המחלקה הגדולה, אף שמעון הקטן, הלומד עמו במחלקה אחת — היה תמיד הראשון לבוא אל החדר. כי אבותיו גרים בבית הקרוב, הנשען אל חצר החדר, וכאשר היתה החדר המבדילה בין חצר לחצר פרוצה, הנה שמעון הולך אל החדר לא מעבר פני הרחוב, רק דרך החדר. האחים אליעזר ושמואל גם המה בבר היו בחדר, כי בשבוע העבר ילדה אמה בת, ולכן מהרה המשרתת אשר בביתם לשלם אותם מן הבית החדרה למען ישקט הבית, וגם יעקב בבר בא. הוא ותום, כי אביו מת עליו, והוא הולך בבקר בבקר אל בית התפלה להתפלל "קדיש"; וכאשר יגמרו את התפלה יבוא אל החדר.

הלל שמח מאד, כי מצא את חבריו אלה בבית הספר, כי בפיו היתה תרשה חשובה, וימהר לספר להם. — לי צפור — קרא הלל שמת.

— איפה? תראה נא! — קראו הילדים.

— לא פה, לא בקירי אף בבית, צפור תיה!

— מי קנה לך? — שאלו הילדים.

— איש לא קנה, רק צדנו היום בבקר צפור.

ענה הלל.

ב.

לעת הצהריים הביאה המשרתת, אשר לאבות הלל, ארחה להלל לאכל. הוא מהר לשאל את פיה על דבר הצפור, אך המשרתת לא הנידה לו מאומה, ואף האיצה בו, כי ימהר ויאכל את ארוחתו, באשר עליה עוד לשאת אכל גם לאחיותיו, ולא תוכל לשבת הרבה פה ולדבר. מאד היה חפץ הלל לדעת את כל אשר הצפור עושה עתה בביתו, גדולה מאד מאד היתה תאוותו ללכת עתה אחר הארחה, לראות את הצפור בעופפה; אבל הוא ידע כי אחר הצהריים יוסיפו ללמד, ולכן היה כבליזן עינים עד אשר תבוא השעה הרביעית, ואז ילך הוא ושמאלו ויעקב לראות ולהשתעשע עם הצפור, כי כן נדברו שלשתם בעת ההפסקה הגדולה.

וכן היה, אך הודיע המורה, כי השעורים בלוי ותיכדים יצאו בחפזון ובמנוסה מאת הסדר, נלוו הלל ושמאל ויעקב ללכת וחדו. הנה הלכו בראשונה אל בית שמואל, לראות את הכלוב אשר אפר. הכלוב היה יושן מעט שבור ורועע, גם דלת לא היתה לו, ואולם הסברים התייעצו וימצאו עצות לתקן את פרצי הכלוב, שמואל יעץ לסגר בגדר את ברקי הכלוב, במקום אשר נפרצו הקנים, ואולם הלל לא הסכים לזה, כי ירא פן תקרע הצפור את הגדר ותתפרץ החוצה ותברח.

גם יהיה חשך בתוך הכלוב — אמר יעקב — אם נסגר את הפרצים בגדר.

ומה לעשות? — שאלו הלל ושמאל.

גקה שבטים לחים ודקים, ונשים אותם בחורים, ונתקן את הכלוב.

טוב מאד, — קרא שמואל, — גם דלת חדשה נוכל לקלע מן השבטים הלחים אשר גבין לנו.

בנדאי! — קראו יעקב והלל.

ויקחו את הכלוב ויכלכו, ויסורו גם אל חנות האלמנה, אם יעקב, ויבקש יעקב מאת אמו מעט ורעונים, ותקן לו מלוא הקמין, ויקחו את אשר בידם, ויבאו ביתה הלל אל הצפור.

ג.

הנה אך נדרכו על מפתן הבית, והנה דוד, אחי הלל הקטן, רץ לקראתו ועניו מלאות דמעה.

הצפור מתה! — קרא הילד, ונתן בבכי קולו, — מתה הצפור.

הנערים נבהלו מאד, וימהרו לבוא הביתה, וישאלו: איפה הצפור?

מתה, כבר מתה הצפור; החתול הרג אותה! —

ספר חיים-שמעון העולל, וגם הוא אחי הלל הקטן בבית, — איפה הצפור, איפה? — קרא הלל בקול בכי.

הנה היא! — ענתה המשרתת — אך זה רגע מתה. החתול, החתול — השיר יקחנו!

ואיך היה הדבר? — שאל הלל את פי המשרתת.

הלא תדעו את החתול של שכננו, והנה הלך חיים-שמעון ונעזב את הדלת פתוחה, ויבוא החתול הביתה, וירא את הצפור, ויארב לה; והיא לא ידעה להזהר, ויטורף אותה. דוד ראה את החתול מתנפל על הצפור, ויקרא קול גדול, ואני מהרתי לבוא ואגרש את הטורף הרע והצלתי את הצפור. אבל היא התהפכה פעם ושתים, ותנער בכנפיה הקטנות ותצפצף פעמים אחדות — ותמות... הנה היא, עוד חס לכה בקרבה.

נהרג את החתול! — קרא שמואל ויעקב.

בנדאי! — קרא דוד הקטן, אשר זאת המלה היתה תמיד רגילה על לשונו — בנדאי נהרג את החתול.

ועני הלל היו מלאות דמעה, הוא זכר את הצפור בבקר, בעת אשר היתה עוד חיה ושוכבה, ותמהר לעוף על פני כל הסדרים, רגע ירדה על השלחן, ורגע עלתה על ראש המורה, או על פנת הארון, ועתה עיניו תחזינה את העליזה הזאת שוכבת מתה מבלי כל רוח חיים; ויגדל כאב לבבו מאד.

בן-דמות הוא החתול! — קראו הילדים עוד הפעם, הלל לא ענה דבר, מה בצע אם יתרגו את החתול, והצפור לא תחיה עוד...

אקחה את פטר הצפור ואשליכוני החוצה, — אמרה המשרתת — למה יתגולל פה על החלון ויבאש.

אל תנעי בה! — קרא הלל נרעש מאד, ונתן קולו בבכי.

ומה תעשה בה? — שאלה המשרתת.

אנכי אקברנה — ענה הלל.

ד.

גם שני הסברים, שמואל ויעקב, אמרו כי לא יוכלו להשליך את נבלת הצפור החוצה, ואף לתת לה קבורה, וגם תולדות אחיות הלל, בשוכן מבית הנמניה התעצבו מאד אל לבן על הצפור המתה, וגם הנה אמרו טוב לדברי הלל לקבר את הצפור בקבור.

ותולדות תפרו בגדי בד, שק לבן קטן, וישימו את הצפור בתוכו, והלל ודינה אחותו הלכו ויבחרו להם מקום לחפר קבר שם לקבר את הצפור, הלל חפץ לקרות את הקבר בפנת החצר, למען לא ירמסוהו אחר בן האנשים העוברים תמיד בחצר, ואולם דינה מצאה את המקום הנסתר הנה לא טוב, פן תבוא אחת המשרתות ותשפוך שמה מירשופכין ותשים את קבר הצפור לתועבה, ולכן בחרה דינה מקום לקבר הצפור תחת עץ רענן אחר אשר על יד מבוא-הקבור.

ההפכה

(שיחה מדעית).

55

אין אדם בארץ אשר לא ידע עֲצָב ודָאָגָה, כִּי גַם לְאִישׁ
גָדוֹל גַּם לְיֶלֶד, קָטָן יֶשׁ רָגָעִי וְגוֹן בְּתַיִם, רָגָעִים הַמַּעֲצִיבִים וּמַכְאִיבִים
אֶת הַלֵּב.

הַדָּפָה הַקְּטָנָה מִשְׁחַקֵּת עִם רַעוּתֶיהָ בְּחֶזֶק הַפְּחַתוּנָה: הֵן
לְשׁוֹת יָחַד עֲזוֹת חוֹל וְחֶמֶר, וְאוֹמוֹת אוֹתָן בְּתוֹר-הַחוּל אֲשֶׁר עָשׂוּ;
הֵן נִמְשָׁעוֹת מִן מִשְׁקוֹת אוֹתָן, עֲרוּגוֹת וְזֹרְעוֹת, עֲלִיָּהֶן פּוֹלִים
וּמִפְּנֵי אֲדָמָה, אֲשֶׁר הֵבִיאוּ מִבְּתֵי אֲבוֹתֵיהֶן נֶעַד מִהֲרָה עוֹקְרוֹת הֵן
אֶת אֲשֶׁר נָרְעוּ, וְהַלְלוֹת שְׁמֵחוֹת בְּעֹבְדוֹתָן מֵאֵד, וְהִנֵּה קוֹל אִם
הַדָּפָה קוֹרֵא מִרְחוֹק: הַדָּפָה! הַדָּפָה!

הַדָּפָה הַמִּסְכְּנָה עוֹזֶבֶת אֶת רַעוּתֶיהָ וְהוֹלֶכֶת בְּתֵינָהּ, וְשֵׁם
תַּצִּיָּה אֵמָּה לְמַחֵר לִלְכֵּת אֶל תֵּדָר אֲבִיהָ לְלִמֹּד, כִּי כָּבֵד בָּאָה לְשָׁעָה
הַקְּבוּעָה לְלִמּוּדָהּ, וּבְחֶדֶר אֲבִיהָ הֵיכָן סִפְסַל קָטָן וְשִׁלְחָן קָטָן לֵה
וּלְאַחִיָּה לְאַסֵּף בְּסִפְסַל וְשִׁלְחָן, אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֵּפֶר.

בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים שִׁמְחָה הַדָּפָה מֵאֵד עַל לִמּוּדֶיהָ וְעַל סִפְסָלָהּ
וּתַתְּפֹאֶר לִפְנֵי רַעוּתֶיהָ, כִּי הִיא כָּבֵד תַּלְמִידָהּ, וְכִי יֶשׁ לָהּ
סִפְסַל וְאַרְגֵּן מִיָּחָד לְשֵׁים בּוֹ סִפְרָה וּמַחְבֶּרֶתָה וְלִוְחָה. אַךְ אַחֲרֵי עֵבֶר
יָמִים אַחֲרֵים, עֵבֶר חֲשָׁקָה לְלִמּוּדֶיהָ וּלְבֵית סִפְרָה הַקָּטָן וּלְסִפְסָלָהּ
וּלְאַרְגָּנָה גַּם יָחַד, הִיא בָּאָה אֶל תֵּדָר אֲבִיהָ וְתֹשֵׁב עַל הַסִּפְסַל עַל
יַד אִסָּף אַחִיָּה וְנִפְשָׁה לֹא תִנּוּחַ, אֲבִיהָ מִסְפֵּר לָהֶם סִפּוּר יִפָּה עַל
דְּבַר יֶלֶד טוֹב אֲחֵר, וְהִיא אֵינָה מְקַשֶּׁיבָה לְדַבְּרֵהוּ, רִוְחָה נִישָׂאָה
הַחוּצָה אֶל הַחֶזֶק הַפְּחַתוּנָה, אֶל רַעוּתֶיהָ הַאֲפוֹת עוֹד עֲזוֹת וּמִשְׁקוֹת
עֲרוּגוֹת הַגֵּן הַחֲדָשׁ. אֲבִיהָ שְׂאֵלָה אַחֲרֵי כֵן אֶת הַסִּפּוּר אֲשֶׁר סִפֵּר
לָהּ, אֵךְ הִיא לֹא יָדְעָה לַעֲנוֹת דְּבָר, כִּי לֹא שָׁמְעָה; וְאַחֲרֵי כֵן פָּנָה
אֶל אַחִיָּה, וְהוּא קָם וַיִּסְפֹּר אֶת כָּל הַסִּפּוּר מֵרִאשִׁיתוֹ וְעַד סוֹפוֹ, וּפְנִי
הַיֶּלֶדָה אֲדָמָה מִבִּשְׁתׁ וְעִינֶיהָ מִלֹּא דְמַעוֹת.

יּוֹם רַע וּמֵר תִּהְיֶה הַיּוֹם הַזֶּה הַזֶּה לְהַדָּפָה מֵאֵד הַפֶּקֶר: אִין שְׁעָה
בְּלִי רָעָה, וְאִין רָגַע בְּלִי פִנְעָה. בְּפֶקֶר יִשְׁעָה וְחִלְמָה לָהּ חִלּוֹם נְעִים
מֵאֵד, וְהִנֵּה — יוֹם הַיֶּלֶדָה הַזֶּה נִאֲבוֹתֶיהָ וּמִכְרֵיהֶם הֵבִיאוּ לָהּ מִתְּנוּת
רַבּוֹת וְשׁוֹנוֹת וְכֶלֶן יְפוֹת וְנִתְמַדּוֹת, וּבְיָמֵם אֵךְ טוֹב וְשִׁמְחָה. בְּחֶדֶר
הָאֵכָל עֲרוֹף הַשִּׁלְחָן בְּמַעֲדָנִים וּמִתְמַקִּים רַבִּים, וּבִקְצָה הַשִּׁלְחָן
צְמֻדוֹת כָּל מִתְּנוֹת הַרְּבוֹת אֲשֶׁר הֵבִיאוּ לָהּ, וְהִנֵּה בָּא עוֹד אֶחָד
מִמִּכְרֵי אֲבִיהָ וּבְנֵדוֹ קָסְפָה יִפָּה וְנִתְמַדָּה; וְהוּא אֵךְ נִגַּשׁ אֵלֶיהָ לְחַת
לָהּ אֶת הַמִּתְנָהּ, וּפְתָאֵם עוֹרְרָהּ וּמִיָּקֵן — וְהִנֵּה חִלּוֹם: אִין שִׁלְחָן
עֲרוֹף, אִין מִתְמַקִּים, וְאִין מִתְנוּת וְאִין דְּבָר. אַחֲרֵי כֵן צִוְּתָה אֵמָּה

לְרַחֵץ אֶת פָּנֶיהָ בְּסִבּוֹן וְהִיא לֹא הִפְצָה. אַחֲרֵי כֵן הִצִּיק לָהּ בֶּן
אֶחָד הַשִּׁבְנִים וַיִּלְעַג לָהּ עַל הַשֵּׁן הַקְּדוּמָה הַחֲסֵרָה לָהּ בְּפִתָּה וְהַיָּמִים
אַחֲרֵים. אִין הַחֲלָה לְשַׁחֵק עִם רַעוּתֶיהָ, וְהַשְׁחֹק כָּל כֶּף יִפָּה...
וְהִנֵּה קָרָאוּ הַבֵּיתָה; וּבִשְׁכֻּמָּה לִפְנֵי אֲבִיהָ לֹא הִקְשִׁיבָה לְדַבְּרֵהוּ וְלֹא
יָדְעָה אֶת הַסִּפּוּר וּמִכּוּשׁ וּמִכְרָךְ, אַחֵר הַלְמִיד בָּאָה אֶל תֵּדָר הָאֵכָל
לְאַחֲרַת הַצִּיּוֹרִים וְנִישָׂו אֶל הַשִּׁלְחָן מֵאֲכָלִים, אֲשֶׁר לֹא נִעְמָו לְחֶבֶה,
וְאֵמָּה צִוְּתָה לְאָכַל מֵהֶם; וְנִזְרָלָה הֵמָּר לֹא עֲזָבָה עוֹד עַד הָעֶרֶב,
וְגַם בְּעֶרֶב לֹא הֵבִיאוּ לָהּ נַחוּמִים. בְּעֶרֶב הַזֶּה בָּא אֶל בֵּיתָם אֶחָד
מִמִּכְרֵי הַיָּרֵךְ, וַיְדַבֵּר כָּל הָעֶרֶב עַל מִכְרֵי הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ, וַיִּסְפֹּר
סִפּוּרִים כָּל כֶּף עֲצִיבִים וְכָל כֶּף נְעִימִים, וְהִיא כָּל כֶּף הִפְצָה לְשִׁמְעַת
אֶת הַסִּפּוּרִים הָאֵלֶּה, וְהִנֵּה אֵמָּה מִצָּה אוֹתָהּ לִלְכֵּת אֶל תֵּדָר
הַיֶּלְדִּים לִישׁוֹן. וְגַם בִּשְׁכֻּבָּהּ עַל מִטָּתָה לֹא תִנּוּחַ. כִּי אֲשֶׁר שָׁמְעָה
בְּאֻזְנֶיהָ לִפְנֵי שְׁכֻבָּהּ יִתְצַב כִּמּוֹ מִי לִנְגֹד עֵינֶיהָ, וְלָבָה רוֹפֵק בְּקִרְפָּה,
שְׁנָתָה נִדְרָה מִעֵינֶיהָ וְכָל קוֹל עֲלֶה נִדְרָה יִבְעַתְנָה. אִין תַּעֲצֵב מֵאֵד
וּתִתְשֹׁב בְּלִבָּבָהּ, כִּי אֵךְ הִיא לְבָדָה אִמְלֵלָה בְּאַרְצָהּ, וְכָל הַיְּבוּרָאִים
אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה רוֹאִים חַיִּי מִנְחָה וְאֲשֶׁר, שְׁלֹחַ וְנִתְחַת;
וּמִקְנָאָה הִיא מֵאֵד בְּתֵינָה הַשְּׂדֶה וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם, בְּצִמְחֵי הָאֲדָמָה
וּבְמִכְרֵי הַגֵּן הַמֵּאֲשִׁרִים. הִיא זֹכֶרֶת אֶת הַשְּׂדֶה אֲשֶׁר מֵעַבֵּר לְדֶבֶךְ
הַמִּלְךָ הַעוֹלָה יִישׁוּלִימָהּ, וְאֶת הַחֲשָׁה הַצּוֹמַחַת שָׁם. אֲתָמוֹל, בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת, הִלְכָה עִם אֲבִיהָ וְאֵמָּה וְאַחִיָּה לְטִיֵּל וּבְעֶבְרָה בְּמִסְלָה אֲשֶׁר
בִּשְׂדֵה הַחֲטִיִּם. מֵה יָפִים חַיִּי הַצִּמְחִים אֲשֶׁר אֵךְ זֶה עָלֵי מִן הָאֲרָץ,
וְעֲלֵיהֶם חֲדָקִים הַזּוֹרְקִים מִתְנַעֲעִים הֵנָּה וְהֵנָּה. מֵה מֵאֲשִׁרִים הֵם! הֵם
יִישָׁנוּ וַיִּקְצוּ בַּעַת אֲשֶׁר יִחַפְצוּ, אִין לָהֶם שׁוֹר וּמוֹשֵׁל, גַּם אֲבָא
הַשּׁוֹאֵל סִפּוּרִים וְאֵמָּה הַמִּצָּה לְאָכַל וְלִישׁוֹן אִין לָהֶם. הֵם יִזְנִקִים
מִלִּשְׁדֵּי הָאֲרָץ וְשׁוֹתִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם לְכָל צִוְּתָה נִפְשָׁם, מִשְׁחֻקִּים זֶה
עִם זֶה וּמִתְלַחֲשִׁים עִם הָרִיחַ תִּקַּל בְּעֶבְרָה עַל פְּנֵיהֶם, הֵם מִתְנַעֲנִים עַל
נֶעֱם הַטֹּבֵעַ גַּם בְּשִׁמְחָתוֹ בְּיוֹם בְּהִיר, גַּם בְּכִכּוּתוֹ בְּיוֹם גִּשְׁם וְגַם
בְּקִצְפוֹ בְּיוֹם סוֹפָה וְסַעֲרָה; כָּל כֶּף הַיָּקוֹם הַפְּשִׁים לְנַפְשָׁם, וְשִׁבְלֵי
הַחֲשָׁה מֵה מֵאֲשִׁרוֹת הֵן!

וְהִנֵּה בָּא גַם אַחִיָּה הַחֲדָרָה לִישׁוֹן וַיִּשְׁמַע וְהִנֵּה אַחֲזוֹתוֹ נִאֲנָה
מִתְּנוֹת לְשִׁמְיָהּ, וַיִּקְרַב אֵלֶיהָ וַיִּשְׂאֵלָהּ:

— מֵה לָּךְ, אַחֲזוֹתִי, כִּי תִאֲנָחִי כֵכָה?

וְהַדָּפָה נִלְתָּה לִפְנֵיהָ אֶת כָּל לָבָה וְתִשְׁפָּף לִפְנֵיהָ אֶת מִרְי
שִׁיחָה, כִּי הִיא אִמְלֵלָה מְכֹל אֲשֶׁר בְּחִבָּל, וְחִסְפָּר לֹא אֶת מִחְשְׁבָתָה
עַל אֲדוֹת שְׁבָלֵי הַחֲטִיִּם.

ניאמר לה הנער :

— שנית, אחותי. גם לצמחים האלה, לשבלי החשה, אשר תקנאי בהן, יש ימים רעים וימים מאד. שמעי נא ואספר לך את אשר שמעתי מפי אבא אתמול בבקר, הלא ראית בזרע האפר את שדרו אחרי אשר תרש אותו. הנרענים וקדים בשמחה על פני התלמים, שמחים הם, כי יצאו מבית האסירים האפל, אשר היו כלואים בו ימים רבים. התזכרי, אחותי, את שמחתך לפני ירחים אחדים בראותך איך הריקי את שקי החטים אל המטמורה¹ הגדולה, אשר ממול ביתנו על הגבעה? את, אחותי, שמחת אבא, אולם הם, הנרענים המסכנים, לא שמחו כלל לקראת המטמורה החשוכה, ולכן שמחים הם עתה בצאתם מאפלה לאור גדול. מתענגים הם על החפש הנעים והם שומעים מסביב קול שירת צפרים ומזוים שרצים ורמשים וכל זיו השדה. אף שמחתם לא תאבד, כי אף ינחשו הנרענים רגעים אחדים על התלם ויתענגו על נעם השמש, והנה עברה עליהם מחרשה או משרדה ותכסם ברנבי אדמה ישוורים והנה הם כלואים שנית בכלא אפל וצר. הוי, מה מאד יתאוו תאנה לעלות למעלה לראות את אור השמש ולשאף אויר צח! אף חשבת עלטה תכסם, ומסביב להם זוחלים רמשים מכערים והפושיות מגולות. מסתירים הם הנרענים ורועדים מתחת פן יאכלום הרמשים האלה, ונאנחים וצווקים מרה, אף און האיש לא תשמע את אנהתם ואת צעקתם המרה. אולם הרוחות הרבים המרחפים באויר שומעים את צעקתם וממחרות לעזרתם, וברבות טפות המים אשר באויר, תרדנה לארץ יום יום בשל עב והתקרבו אל האסירים הקטנים המזוינים מתחת לרנבים. ויש אשר תשמענה הטפות האלה את קול האסירים הקטנים בתוך האדמה, ועל למרומי השמים והיו לעננים וירדו אחרי כן לארץ בכל גדול, והיו את העצים ואת הצמחים ואת הנרענים האסירים, והצפרים יסיפו אז לשיר בשמחה ורמשים רבים יתעוררו לתחתיה; גם חוה האדם ינשם בקלות רבה אחרי הנשם. והעצים הגדולים ירימו את ענפיהם למעלה, בענקים השולחים את ידיהם לקחת הכל להם. בהאיר השמש בשמים וחשבו הענקים האלה, כי אף להם הוא מאיר והעשבים הקטנים אשר לרגליהם שוכנים בצל; ברכת השל או הנשם על הארץ ואושו העצים וקראו: אלינו! אלינו! ונגקו אל תוכם את טפות המים החיים ברכבות עליהם, ענפיהם ושרשיהם, ואף טפות מעטות מאד יורידו אל הצמחים הקטנים אשר לרגליהם מתחת. אבל שדה החטה גדול ורחב ושם אין עצים פקיסים, אשר יקחו להם את הכל, ובאו טפות מים רבות גם אל הנרענים המסכנים; ומה גדולה אז שמחת האסירים הקטנים! מה רבים הם החיים אשר יתעוררו שם מתחת לרנבי האדמה! וטפות המים חודרות דרך קלפת הנרעין אל תוכו, אל העפר אשר יתעורר לחיים.

— מה הוא העפר אשר תאמר? — שאלה אותו הדרסה.

— העפר הוא החלק המצמים אשר בתוך הנרעין. בכל נרעין יש עפר לבן, ומסביב לו שכבת קמה וממל מעטפת קלפה קשה. ובקרב המים אל העפר העטוף במעטפתו והסיר את אסוריו מעליו והביט למעלה, למעלה! — יקרא העפר,

¹ בור בתוך האדמה לשים בו תבואה.

למעלה! — יענו לעמתי עפרים רבים מסביב בקול שמחה. ויבוא האפר אל שדרו אחרי ימים אחדים, ואמר: החשה עלתה יפה.

והשדה מלא אז חיים ושמחה, עכברי השדה רצים הנה ובה, החפושיות מחוללות ורוקדות והזמות, העפושיים טנים חומים דקים מעלה אל עלה, ולמעלה מתעופפות צפרים ומצפצפות בקולות דקים ומצלצלים. והצמחים יסיפו לעלות מעלה מעלה והיו עד מהרה לשבילים. העלים יפרדו ונטו לכל עבר, ובעבר איש ביניהם ושמע אותם מתלחשים האחד עם השני, והשבילים הזלכות וגדלות ונרענים רבים עלו על ראשיהן, והנרענים התדשים עטופים בתוליהם דקים. אז תתפצנה השבילים לעלות ולהתרומם עוד, אף שרשיהם מתחת לא יתנו להן למלאות את חפצן, וכמו באוניקים יאחזו בהן וימשכו אל האדמה. באחד הימים יבאו האפרים עם נשיהם וביניהם, וביניהם מגלים, וקוצרים את השבילים ויתקו מן האדמה, והשבילים שמחות בתחלה מאד למעשה האפר ומשיבות לו תודה רבה ומשתחוות לרגליו פרנשי כבוד; ובלבבן תאמרנה, כי עתה תוכלנה להתרומם למעלה בכל אתה נפשו אחרי אשר הציאות לחפש מאוזקי השרשים הרעים, אשר משכון אליהם. אף עד מהרה תראינה השבילים, כי אף לשוא היתה שמחתן, כי עד מהרה קשרון יחד לאלמות ונעמיסין על ענלה וביאון אל בבר נרחבה ויתנון האחת על השניה וכן תשפנה השבילים דקים ותאננה; אף נחם תנחמנה את נפשו במנוחתן ובאור השמש המתוק השפוף עליהן. אף בעבר ימים אחדים יבאו אנשים וישטחו על האדמה ויהלו לחבטן במקלות: הך תך! הך תך! — והמקלות מכים אותן מכות רבות ונאננות בלי חמלה; הנרענים המסכנים צווקות מרה בוכות וקורעות את פתותיהם מעליהם מרב צער, אף שומע אין להם. ואחרי אשר נשארו כלם ערומים, יתן להם האפר מעט מנוחה להחליף פח אחרי המכות אשר הפו; ולמחרת היום בא האפר עוד בפעם ג' ונרס ונרקדם לרית. הנרענים וקדים בשמחה, אף לא ירפו להתעופף ולהתרומם למעלה, כי יבואו הן את האפר, פן ינעם עליהם ויכבט אותם עוד פעם; על פן ימחרו לגלגל לרגליו ולהשפחוות לו, אף הוא לא יחמל עליהם ואוספם אל תוך שק אחד ויביאם עד תצרו וישפכם אל המטמורה הגדולה והחשוכה. וברדת הנרענים אל המטמורה לא ירקדו בשמחה, כי אם ירדו אכלים ונעצבים איש אחרי רעהו באסירים המובאים אל בית הספר, ואף אנה חרישית תשמע בשוקם אל בית כלאם האפל, אשר יצאו ממנו לפני ירחי מספר, והאפר ממחר לסתם את פי המטמורה במבסה ובעפר לכל יבא אור ואויר אל אסיריו פנימה. ואולם צרות החט עוד לא תמו, עוד תראה רעה רבה בשחנה, כנפה, פמישארית ובתנור, ובוא תבוא עוד גם באש גם במים; אף את כל זאת, אספר לך, אחותי, בפעם אחרת. ועתה הנחמי נא, ויבוא עליך עוד רעה, וזכרתי, כי גם הלחם אשר את אוכלת, גם היין אשר את שותה, גם הספר אשר את קוראת, גם המחרת אשר את פותחת עליה, גם הפסא, אשר את יושבת עליו, גם המטה אשר את ישנה עליה, — ראו כלם רעות רבות, וימי עמל ותלאה מצאו את כלם, ובפעם אחרת אספר לך גם את מקרי כל אלה.

יהודה גרוובסקי.

המשורר: אהרן קעבנדר.

תרס"ג לשנת הארבעים ושלש 1903

לצאת המליץ לאור

זקן העתונים העברים וראשון לכל תנועה מועילה בישראל, מכתב עתי לכל דבר הנוגע ליהודים בפרט ולעניני מדינה, ספרות ומדע בכלל.

יוצא בפטרבורג מדי יום ביומו.

על ידי ל. רבינוביץ (איש יהודי)

מחיר המליץ עם הוספותיו:

ברוסיא: לשנה 10 ר', לחצי שנה 5 ר', לרבע 2.50 ר', לחדש 85 קאפ.

בשאר ארצות: לקבלו שלש פעמים בשבוע ב' עלים: לשנה 12 ר', לחצי שנה 6 ר', לרבע 3 ר', לחדש 1 ר'.

חותמי המליץ יקבלו בשנת 1903

ספר המתאימות הגדול

(קינקורנציה עברית וארמית שלמה וערוכה בכל, הוצאת המליץ) במחיר מצער מאד.

מחיר כל חלק מספר המתאימות הגדול הזה לחותמי המליץ הוא רק 22 קאפ, עם המשלוח 30 קאפ.

כתבת המליץ:

Редакция газ. „Гамелиц“ С.-Петербургъ,
Торговая 17.

Rédaction du „Hamélic“ St.-Petersbourg,
rue Torgova 17.

Zakład Frelowski Izraelski

(יודישע פֿרעבל-אנשטאלט)

Celiny Witkowskiey

3 Leszno, 31. (9 - 20)

11 ZAKŁAD (2-2)

Frelowski Izraelski

Gimnastyka slöjd

Pomeranc, Warszawa

Nowolipki 20—Karmelicka 22.

БУДУЩНОСТЬ

Подписка
на
1903-й
годъ.

-- ЕЖЕНЕД. ГАЗЕТА, СЪ --
ЕЖЕГОД. ПРИЛОЖЕНИЕМЪ
Научно-Литературнаго
Сборника.

4-ый
годъ
изданія.

„Будущность“ — независимый органъ русскихъ евреевъ, стремящийся къ культурному возрожденію и подъему самосознанія еврейской массы. Еженедельникъ „Будущности“ выходитъ въ размѣрѣ 2½—3 печ. листовъ большого формата и состоитъ изъ двухъ отдѣловъ: Современной Литературы, въ которую входятъ подробный обзоръ текущихъ событій еврейской жизни въ Россіи и заграничій, статьи по бытовымъ вопросамъ и юридич. отдѣлъ, и Литературно-Научно Отдѣла, содержащаго статьи по еврейской исторіи и литературѣ, библейскія произведенія, стихотворенія, критику, журнальное обозрѣніе и фельетонъ.

Въ Ежегодн. Сборникѣ, выходящемъ въ концѣ года, помѣщаются болѣе крупныя по размѣрамъ статьи научнаго и литературнаго содержания.

Въ 1903 г. подписчики „Будущности“ кромѣ
обычнаго матеріала получаютъ:

1) бесплатно—При Научно-Литературномъ Сборникѣ — отдѣльный, первый въ литературѣ, самостоятельный трудъ (съ отдѣльной нумераціей страницъ)

Очеркъ Истории Евреевъ въ Россіи.

Подъ редакціей и съ приглѣч. д-ра исторіи востока

А. Я. Гаркави.

2) За незначительную доплату на почтовые расходы (30 коп.):

Книгу для еврейскаго юношества.

Иллюстрированное литературное изданіе, составл. при непосредственномъ участіи С. Г. Фруга, д-ра Л. С. Каценельсона, М. Д. Рывкина и художник. академика М. Л. Маймона и М. С. Іоффе.

Подписная цѣна: 7 руб. въ годъ (допускается разсрочка), 4 р.—½ г., 2 р.—3 мѣс. Новые подписчики могутъ получить Литер.-Научн. Сборники за 1900, 1901 и 1902 г. (до 70 печат. листовъ) бесплатно, приложивъ на почтов. и конторскіе расходы по 50 коп. за каждый томъ, и получаютъ газету со дня подписки. (3-3)

Адресъ редакціи и Главной Конторы: СПб.,
Пушкинская 7.

הוצאת תלמיד.

לוח עולם קרפין

לוח ספרות ושעשע לנג

הענינים לשנת תרס"ג

עם תמונות וציורים.

מחיר 75 קאפ., לחותמי המליץ

קופ"ר 10 קאפ. 50 ק"ר, נוספים בעד הכריכה.

מחיר 25 ק"ר, נוספים בעד הכריכה.

Книгоиздатель.

"Тыш і а", Варшава.

Ветлаг: "Тыш і а", Warszawa.

בע"פ: 9, נובלופקי 7, פטרבורג.

בית הספר לתורה

הכתבה העברית

מאת מ. קרינקין.

נוסח מחבר, מודפס בשלישית

בהוספת הקנים ושנויים רבים

ולמען תהייה חובה בבת הספר

לחיות החיבה דבר השווה לכל

נפש, הווי — ופחות עתה רק

7 קאפ., לכל חבורה. בעד ההמשך

חבורות בעד 86 קאפ.

למסר, למסרים ולכתי המלמוד

תורה תורה תורה.

האחריות:

Книгоиздательство

"Тыш і а", Warszawa.

Ветлаг: "Тыш і а", Warszawa.

"Тыш і а", Warszawa.

נשנו להוציא בתור הוספה מיוחדת לעולם קטן ירחון פרטני בעד הדורים והמורים בשם:

הפדגוג

בו יבואו מאמרים בכל מקצועות החינוך וההוראה, החדשות במקצוע החינוך, החנוך העברי ביחסו אל החנוך הכללי, השקפה על מהלך החנוך בא"י ובחו"ל; חחררים, הת"ת ובתי הספר, מאמרים ע"ד הטבת המצב התמרי והרוחני של המורים והמלמדים; דו"ח מאספית מורים, כרוניקה מעולם ההוראה העברית והמורים העברים. בקרת ספרי הלימוד והקריאה לבני הנעורים, שאלות ותשובות בעניני החנוך והלימוד במעשה; לשכת מודיעין (ביורא) בעד הדורים ובתי ספר המבקשים להם מורים, ובעד מורים המבקשים להם משרות ומקומות להוראה.

החברת הראשונה כבר יצאה מכית הדפוס

וזה תכן עניניה:

(א) אל הקוראים; (ב) בתי ספר של פרבל ונחיצות גני ילדים עברים (עם תמונת פרבל) — נח פנים; (ג) עקשנות הילדים ורגונותם — בן משה; (ד) הקריאה העברית — בן זאב; (ה) פסטלוצי בתור מתנדב העם — פרופיסור לודוויג שטיין (תרגום ש. רוזנפלד); (ו) טולסטוי על החנוך — **; (ז) כרוניקה; (ח) מודעות.

מחיר "הפדגוג": 3 ר' לשנה, 1.50 ר' לחצי שנה, 75 ק' לרבע שנה. לחותמי "העולם קטן" 2 ר' לשנה, 1 ר' לחצי שנה, 50 ק' לרבע שנה.

מראשית שנת תרס"ג נעשו שנויים לטובה בהוצאת העתון המצויר לבני הנעורים

עולם קטן

(א) ה"עולם קטן" הוא מעתה מנוקד כלו. התכן יותר קל ונוח.

(ב) הפורמט נשתנה לטוב וליופי. האותיות הן יותר בהירות, והצוירים — יותר יפים.

(ג) תחת המחיר הקודם, 6 רובל לשנה, נקצב מעתה המחיר

רק 4 רובל לשנה

2 רובל לחצי שנה, 1 רובל לרבע שנה.

החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה

יפה חנם. דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנתורים בראשית הרבע השני.

פרוספקט מפורט ע"ד ה"עולם קטן" והפדגוג ישלח חנם לכל דורש

Verlag „TUSCHIJAH“, Warschau. | Книгоиздательство „ТУШИЯ“, Варшава.

בע"פ: נובליפקי נ" 7, מעון 9.

יצא לאור

לוח ארץ ישראל

שמושי וספרותי עם תמונות וציורים

לשנת תרס"ג.

נערך ע"י אברהם משה לונץ בירושלים.

(שנה שמינית)

זה תכן עניניו: (חלק השמושי)

(א) לוח לבני שלש הדתות; (ב) לוח קורות ארץ; (ג) ערכי המטבעות; (ד) סדרי הפוסט והתלגרה; (ה) ערי הארץ ומספר יושביהן; (ו) חלק הספרות; (ז) הגדות ומסורות נשכחות — מאת העורך; (ח) מחיי הברואים — שמואל ראפאלוביץ; (ט) שמות הכפרים והמקומות שבפלך שכם; (י) קול ערבי במדבר (שירי עז וגבורה) תרגום אש"י יהודה איש ירושלים; (יא) שמות הכפרים שבמחוז יפו; (יב) שיחה עם הכהן הגדול של השמרונים — העורך; (יג) ההקדשות והעובדות — העורך; (יד) בתי החסד בירושלים — ולמן בן טובים; (יז) העדות להכרבים הקדומים — יהודה ויסטיצקי; (יח) זמרת הארץ ובקרת — העורך; (יט) היקב בראשון לציון — העורך; (יז) תגלית חדשה; (יח) טל של תחיה; (יט) חדשות וזכרונות; (ב) השנה (רשימות שונות; כא) הודעות.

מחיר הספר 40 ק' עם פארטא 46.

האדריסה:

Книгоиздательство „Тушия“, Варшава.
Verlag „TUSCHIJAH“, Warschau.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1903 ГОДЪ.

на ДВА еженедельные иллюстрированные журнала для ДЕТЕЙ И ЮНОШЕСТВА

ЗАДУШЕВНОЕ СЛОВО

МЛАДШИЙ ВОЗРАСТ (5—9 лѣтъ). Въ теченіе 1903 года будетъ выслано: 52 № интереснаго, богато иллюстрированнаго журнала и 7 ПРЕМІЙ, въ число которыхъ войдутъ:

а) БОЛЬШАЯ КАРТИНА 1) Альбомъ картинъ Отечественнаго Воины, 1812 годъ, въ больш. форм., 2) Русские Колумбы и Гобины, 24 краски и 6) 3) Альбомъ автотип. карт. съ прозаич. русск. художниковъ, п. з. „Юная Россія“, 4) Театръ для БА: 1) Альбомъ Муравлики, 2) Дѣтскія дѣтей старшаго возраста, 5) Игра въ афириенъ, 3) Мастерская игрушки, 4) пирамиды, 6) Календарь русскою уч. и 6) Дѣтскія развлечения. и 7) „Трудъ и отдыхъ“ въ 12 вып. Сверхъ всѣхъ перечисленныхъ изданій, подписчикамъ наждаго изданія будутъ высылаться бесплатно въ теченіе года

ДВА ЖУРНАЛА „ДЛЯ РОДИТЕЛЕЙ И ВОСПИТАТЕЛЕЙ“

«ПЕДАГОГИЧЕСКІЙ ЛИСТОНЪ» въ видѣ вѣск. отдѣльн. листка въ 4 «ДѢТСКІЯ МОДЫ» съ рисунк. новѣйш. дѣтск. платьевъ, работъ, практическими совѣтами и т. д.

подписной годъ съ 1 ноября 1902 г.

Подписная цѣна на каждый журналъ съ доставкой и перес. 6 руб. Допускается разсрочка платежа по 2 рубля: при подпискѣ, къ 1 февраля и къ 1 мая. При подпискѣ, во избѣжаніе ошибокъ, покорѣйше просятъ обозначать, для какого возраста слѣдуетъ высылать журналы. Подписка на «ЗАДУШЕВНОЕ СЛОВО» принимается въ книжныхъ магазинахъ Товарищества М. О. ВОЛЬФЪ, С.-Петербургъ, Го- стинный Дворъ, № 18, и Москва, Кузнецкій Мостъ, д. Жилигаровыхъ.